राष्ट्रवन्दनम्

डॉ. विश्वासः

यत्र प्रवहति विमला गङ्गा
यत्र पवित्रं वेदश्रवणम्,
तत्र पावने भारतदेशे
भवतान्मम जन्म, भवतान्मम जन्म ।।

यत्र बालगङ्गाधरतिलकः
स्वराज्यशपथं घोषितवान् ।
यत्राहिंसां गान्धिमहात्मा
स्वतन्त्रतासाधनमकरोत् ।।

यत्र रवीन्द्रो मधुरं गानं
राष्ट्रसमुत्तेजकमतनोत् ।
तत्र पावने भारतदेशे
भवतान्मम जन्म, भवतान्मम जन्म ।।

यत्र समस्तं मतं समानं
मनुजाः सर्वे सहोदराः ।
यत्र विचारविहङ्गोत्पतने
न भवति काऽपि परिसीमा ।

यत्र च धर्मे न्याये च जनो
हृत्सङ्कल्पः प्रवर्तते,
तत्र पावने भारतदेशे
भवतान्मम जन्म, भवतान्मम जन्म ।।

गङ्गा, भारतदेशः, स्वराज्यशपथं, स्वतन्त्रता, मनुजाः, पावनम्, जन्म, सहोदराः

टिप्पणी

शब्दार्थ : -

विमला - निर्मला (ପରିଷ୍କୃତା), मनुजाः - मनुष्याः (ମନୁଷ୍ୟମାନେ), विचारविहङ्ग - विचाररूपकपक्षी (ବିଚାର ରୂପକ ପକ୍ଷୀ), उत्पतने - उड्डयने (ଉଡ଼ିବାରେ), परिसीमा - सीमारेखा (ସୀମାରେଖା), भवतात् - भवतु (ହେଉ) ।

अभ्यास :

१. **पद्यमिदं सस्वरं गायत ।**

२. **शून्यस्थानं पूरयत ।**

(क) यत्र पवित्रं ______________________ ।

(ख) ______________________ शपथं घोषितवान् ।

(ग) स्वतन्त्रता ______________________ ।

(घ) तत्र पावने ______________________ ।

(ङ) ______________________ मतं समानम् ।

(च) न भवति काऽपि ______________________ ।

(छ) ______________________ प्रवर्तते ।

(ज) यत्र च धर्मे ______________________ ।

३. **स्तम्भद्वयं योजयत ।**

'क'	**'ख'**
यत्र रवीन्द्रो	विमला गङ्गा
स्वराज्यशपथं	भारतदेशे
यत्र प्रवहति	सहोदराः
तत्र पावने	प्रवर्तते
मनुजाः सर्वे	घोषितवान्
हृत्संकल्पः	मधुरं गानम्

४. **पद्यानुसारं सज्जीकुरुत ।**

(क) बालगङ्गाधर यत्र तिलकः ______________________

(ख) घोषितवान् स्वराज्यशपथम् ______________________

(ग) भवति न कापि परिसीमा ______________________

(घ) जनो न्याये च धर्मे यत्र च ______________________

(ङ) वेदश्रवणं पवित्रं यत्र ______________________

(च) समस्तं यत्र समानं मतम् ______________________

(छ) भारतदेशे पावने तत्र ______________________

(ज) सहोदराः सर्वे मनुजाः ______________________

•